45
77

Deutsch=Ukrainischer Zusatzvertrag zu dem Friedensvertrag zwischen Deutschland, Österreich=Ungarn, Bulgarien und der Türkei einerseits und der Ukrainischen Volksrepublik andererseits.

Нїмецько-Український Додатковий Договір до мирового договору між Нїмеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з одної сторони і Українською Народньою Республїкою з другої сторони.

---

4 34/I
3

Auf Grund des Artikel VIII des heute unterzeichneten Friedensvertrags zwischen Deutschland, Österreich-Ungarn, Bulgarien und der Türkei einerseits und der Ukrainischen Volksrepublik andererseits sind

der Bevollmächtigte des Deutschen Reichs,

Staatssekretär des Auswärtigen Amtes, Kaiserlicher Wirklicher Geheimer Rat Herr Richard von Kühlmann, und

die Bevollmächtigten der Ukrainischen Volksrepublik, nämlich die Mitglieder der Ukrainischen Zentralrada

Herr Alexander Ssewrjuk,
Herr Mykola Lubynsjkyj und
Herr Mykola Lewytsjkyj

übereingekommen, die Herstellung der öffentlichen und privaten Rechtsbeziehungen zwischen Deutschland und der Ukraine, den Austausch der Kriegsgefangenen und Zivilinternierten, die Fürsorge für Rückwanderer, die aus Anlaß des Friedensschlusses zu erlassende Amnestie und die Behandlung der in die Gewalt des Gegners geratenen Kauffahrteischiffe unverzüglich zu regeln und zu diesem Zwecke einen Zusatzvertrag zu dem Friedensvertrag abzuschließen.

Nachdem die Bevollmächtigten festgestellt hatten, daß die von ihnen bei der Unterzeichnung des Friedensvertrags vorgelegten Vollmachten die Erledigung der vorstehend bezeichneten Gegenstände mit umfassen, haben sie sich über folgende Bestimmungen geeinigt:

Erstes Kapitel.

Aufnahme der konsularischen Beziehungen.

Artikel 1.

Bei Aufnahme der konsularischen Beziehungen gemäß Artikel IV des Friedensvertrags wird jeder vertragschließende Teil die Konsuln des anderen Teiles an allen Plätzen seines Gebiets zulassen, soweit nicht bereits vor dem

F 11./II.

На основі статтї VIII. нинї підписаного мирового договору між Нїмеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з одної а Українською Народньою Республїкою з другої сторони згодили ся

уповноважнений Нїмецькоі держави,

державний секретар заграничних справ Цїсарський Дїйсний Тайний Радник Пан Рихард фон Кільман, і

уповноважені Української Народньої Республїки
Члени Центральної Ради:

Пан Олександер Севрюк,
Пан Микола Любинський,
Пан Микола Левітський

негайно встановити публично і пріватно-правні зносини між Нїмеччиною а Україною і урегулювати виміну воєнно полонених і цивільних інтернованих, опіку над повертаючими, амнестію, що має видати ся з нагоди заключення миру і поступования з торговельними кораблями, що попали ся в руки противника і в тій цїли постановили заключити додатковий договір до мирового договору.

Коли уповноважнені ствердили, що їх повновласти, які вони предложили при підписанню мирового договору, містять в собі уповноваження полагодження вище означених справ, з годили ся на слїдуючі постанови:

РОЗДЇЛ ПЕРШИЙ.

Навязання конзулярних зносин.

Стаття I.

При навязанню конзулярних зносин між сторонами, що заключують договір, згідно з постановою ст. IV. мирового договору кожда сторона допускає конзулїв іншої сторони в усї місця своєї території, на скільки

Kriege für einzelne gemischt-sprachige Plätze oder Gebietsteile Ausnahmen bestanden und diese Ausnahmen nach dem Kriege jeder dritten Macht gegenüber gleichmäßig aufrechterhalten werden.

Jeder Teil behält sich vor, aus Gründen der Kriegsnotwendigkeiten an gewissen Plätzen Konsuln des anderen Teiles erst nach Abschluß des allgemeinen Friedens zuzulassen.

Artikel 2.

Jeder vertragschließende Teil wird alle Schäden ersetzen, die in seinem Gebiete während des Krieges von den dortigen staatlichen Organen oder der Bevölkerung durch völkerrechtswidrige Handlungen konsularischen Beamten des anderen Teiles zugefügt oder an Konsulatsgebäuden dieses Teiles oder an deren Inventar angerichtet worden sind.

Zweites Kapitel.

Wiederherstellung der Staatsverträge.

Artikel 3.

Die Verträge, Abkommen und Vereinbarungen, die zwischen Deutschland und Rußland vor der Kriegserklärung in Kraft gewesen sind, treten zwischen den vertragschließenden Teilen vorbehaltlich abweichender Bestimmungen des Friedensvertrags und dieses Zusatzvertrags bei deren Ratifikation mit der Maßgabe wieder in Kraft, daß, soweit sie für eine bestimmte Zeit unkündbar sind, diese Zeit um die Kriegsdauer verlängert wird.

Die Deutsche Regierung wird der Ukrainischen Regierung binnen vier Wochen nach der Ratifikation des Friedensvertrags die im Abs. 1 bezeichneten Verträge, Abkommen und Vereinbarungen ihrem Wortlaut nach mitteilen.

Artikel 4.

Jeder vertragschließende Teil kann dem anderen Teile binnen sechs Monaten nach der Unterzeichnung des Friedensvertrags die Verträge, Abkommen oder Vereinbarungen oder deren Einzelbestimmungen mitteilen, die nach seiner Auffassung mit den während des Krieges eingetretenen Veränderungen in Widerspruch stehen. Diese Vertragsbestimmungen sollen tunlichst bald durch neue Verträge ersetzt werden, die den veränderten Anschauungen und Verhältnissen entsprechen.

F 10./II.

gelesen 10./II. 21.

81

вже перед війною не були установлені для окремих місць або частин території, що мають мішану мову, виїмки, які також і по війні будуть задержані рівномірно до кождої третої держави.

Кожда сторона застерігає собі право з причин викликаних війною допустити в певні місця конзулів другої сторони лише після заключення загального миру.

Стаття II.

Кожда зі сторін, що заключують договір, виплатить всї шкоди, які були протягом війни зроблені на її території тамошними державними органами або населенням через суперечні міжнародньому праву вчинки над конзулярними урядниками другої сторони або над конзулярними будинками або їх інвентарем.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ.

Відновлення державних договорів.

Стаття III.

Договори, конвенції і умови, які істнували між Німеччиною а Росією перед вибухом війни, знову набирають силу між пертрактуючими сторонами при ратифікації миру, за виїмком таких постанов, які розходять ся з умовами мирового і сего додаткового договору, при тім ті договори, які не можуть бути до певного сроку знесеними, продовжують ся на срок війни.

Німецьке правительство надішле українському правительству в чотири тижні по ратифікації мирового договору в дослівнім тексті наведені в першім уступі договори, конвенції і умови.

Стаття IV.

Кожда сторона, що заключує договір, може другій сторонї в шість місяців по підписанню мира подати до відома ті договори, конвенції і умови, або їх поодинокі постанови, що на її думку стоять в суперечности до перемін, виникнувших в часї війни. Такі договірні постанови як найшвидче мають бути замінені новими договорами, які відповідають зміненим поглядам та відносинам.

F 11/II.

Zur Ausarbeitung der im Abs. 1 vorgesehenen neuen Verträge wird binnen sechs Monaten nach der Ratifikation des Friedensvertrags eine aus Vertretern der beiden Teile bestehende Kommission an einem später zu bestimmenden Orte zusammentreten. Soweit sich diese binnen drei Monaten nach ihrem Zusammentritt nicht einigt, steht es jedem Teile frei, von den Vertragsbestimmungen zurückzutreten, die er gemäß Abs. 1 Satz 1 dem anderen Teile mitgeteilt hat; handelt es sich dabei um Einzelbestimmungen, so steht dem anderen Teile der Rücktritt vom ganzen Vertrage frei.

Artikel 5.

Die Verträge, Abkommen und Vereinbarungen, an denen außer Deutschland und Rußland dritte Mächte beteiligt sind und in welche die Ukrainische Volksrepublik neben Rußland oder an dessen Stelle eintritt, treten zwischen den vertragschließenden Teilen bei der Ratifikation des Friedensvertrags oder, sofern der Eintritt später erfolgt, in diesem Zeitpunkt in Kraft. Auf die mit solchen Kollektivverträgen in Zusammenhang stehenden Einzelverträge zwischen den beiden Teilen finden die Bestimmungen des Artikel 3 über die Verlängerung der Geltungsdauer und des Artikel 4 über den Rücktritt keine Anwendung.

Wegen der Kollektivverträge politischen Inhalts, an denen noch andere kriegführende Mächte beteiligt sind, behalten sich die beiden Teile ihre Stellungnahme bis nach Abschluß des allgemeinen Friedens vor.

Drittes Kapitel.

Wiederherstellung der Privatrechte.

Artikel 6.

Alle in dem Gebiet eines vertragschließenden Teiles bestehenden Bestimmungen, wonach mit Rücksicht auf den Kriegszustand die Angehörigen des anderen Teiles in Ansehung ihrer Privatrechte irgendwelcher besonderen Regelung unterliegen (Kriegsgesetze), treten mit der Ratifikation des Friedensvertrags außer Anwendung.

Als Angehörige eines vertragschließenden Teiles gelten auch solche juristische Personen und Gesellschaften, die in seinem Gebiet ihren Sitz haben. Ferner sind den Angehörigen eines Teiles juristische Personen und Gesellschaften, die in seinem

10/
F II.

A 83

До складення, в уступі першім предвиджених нових договорів, збереть ся в шість місяців по ратифікації мирового договору комісія з представників обох сторін в місци, яке пізнїйше означить ся. Коли ся комісія в три місяці від її зібраня не дійде до згоди, кожда сторона тоді має вільну руку відступити від тих постанов договору, про які вона, як уст. 1. реченє 1., другу сторону повідомила; о скільки буде ходити річ при тім о поодиноких постановах договорів, то друга сторона має вільну руку зріктись від цїлого договору.

Стаття V.

Договори, конвенції і умови, в яких крім Нїмеччини і Росії ще треті держави є заінтересовані і до яких Українська Народня Республїка поруч з Росією або в її місце вступає, сї договори набірають силу законности при ратифікації мирового договору, коли-ж Україна прийме сї договори пізнїще, то вони будуть мати силу з часу приняття. До поодиноких договорів, що стоять в звязку з колективними договорами, між обома сторонами не мають нїякого примінення постанови статї 3. що-до продовженя сроку і статї 4. що-до відмовлення.

Що-до колективних договорів політичного змісту, в яких є заінтересовані ще інші воюючі держави, обидві сторони утримуються від будь якоїб то позиції до них аж до заключення загального миру.

ТРЕТЇЙ РОЗДЇЛ.

Відновлення приватних прав.

Стаття VI.

Всї постанови, котрі істнують на території одної з заключуючих мир сторін, по яким, з огляду на воєнний стан горожане другої сторони з пріватно-правного боку підлягають особливим законам (воєнні закони) — сї постанови тратять силу після ратифікації мирного договору.

На рівні з горожанами заключуючої договір сторони ставляться також такі юридичні особи і товариства, які на її території мають свій осїдок. Далї належить ставити юридичні особи і товариства, які не

F 10./II.

Gebiete nicht ihren Sitz haben, insoweit gleichzustellen, als sie im Gebiete des anderen Teiles den für diese Angehörigen geltenden Bestimmungen unterworfen waren.

Artikel 7.

Über privatrechtliche Schuldverhältnisse, die durch Kriegsgesetze beeinträchtigt worden sind, wird nachstehendes vereinbart.

§ 1.

Die Schuldverhältnisse werden wiederhergestellt, soweit sich nicht aus den Bestimmungen der Artikel 7 bis 11 ein Anderes ergibt.

§ 2.

Die Bestimmung des § 1 hindert nicht, daß die Frage, welchen Einfluß die durch den Krieg geschaffenen Zustände, insbesondere die durch Verkehrshindernisse oder Handelsverbote herbeigeführte Unmöglichkeit der Erfüllung, auf die Schuldverhältnisse ausüben, im Gebiete jedes vertragschließenden Teiles nach den dort für alle Landeseinwohner geltenden Gesetzen beurteilt wird.

Dabei dürfen die Angehörigen des anderen Teiles, die durch Maßnahmen dieses Teiles behindert worden sind, nicht ungünstiger behandelt werden als die Angehörigen des eigenen Staates, die durch dessen Maßnahmen behindert worden sind. Auch soll derjenige, der durch den Krieg an der rechtzeitigen Bewirkung einer Leistung behindert war, nicht verpflichtet sein, den dadurch entstandenen Schaden zu ersetzen.

§ 3.

Geldforderungen, deren Bezahlung im Laufe des Krieges auf Grund von Kriegsgesetzen verweigert werden konnte, brauchen nicht vor Ablauf von drei Monaten nach der Ratifikation des Friedensvertrags bezahlt zu werden. Sie sind von der ursprünglichen Fälligkeit an für die Dauer des Krieges und der anschließenden drei Monate ohne Rücksicht auf Moratorien mit fünf vom Hundert für das Jahr zu verzinsen; bis zur ursprünglichen Fälligkeit sind gegebenenfalls die vertraglichen Zinsen zu zahlen.

§ 4.

Für die Abwickelung der Außenstände und sonstigen privatrechtlichen Verbindlichkeiten sind die staatlich anerkannten Gläubigerschutzverbände zur Verfolgung der Ansprüche der ihnen angeschlossenen natürlichen und juristischen Personen als deren Bevollmächtigte wechselseitig anzuerkennen und zuzulassen.

F 11./II.

мають осїдку на території одної сторони, на рівні з горожанами о стільки, о скільки вони на території другої сторони підлягають постановам обовязковим для горожан.

Стаття VII.

Що до приватних довжних зобовязань, які зістали нарушені воєнними законами, буде встановлено, як подано нижче.

§ 1.

Довжні зобовязаня наново війдуть в силу, о скільки із постанов статї VII. до XI. щось іншого не виходить.

§ 2.

Постанова § 1. не стоїть на перепоні тому, щоби питання про те, який вплив на довжні зобовязання мають викликані війною обставини, особливо неможливість виконання договорів, викликана перешкодами руху або забороною торгівлї — щоби се питання обмірковувалось на території заключуючих договір сторін згідно з законами, які мають силу для горожан.

При тім не належить гірше відносити ся до горожан другої сторони, яким були поставлені своєю стороною перепони, чим до горожан власної держави, яких було обмежено перепонами своєї сторони.

Також і той, кому війна не дала можливости своєчасно виконати якенебудь зобовязаня, не мусить бути примушений до звороту шкоди, повсталої з сеї причини.

§ 3.

Грошеві зобовязання, котрі могли бути невиконані під час війни на підставі воєнних законів, не мусять бути заплачені перед упливом трьох місяців по ратифікації мирового договору.

По сім зобовязанням повинно платити пять відсотків річно від первісного сроку заплати за весь час війни, з включенням трьох місяців, без огляду на мораторію. До первісного сроку заплати в кождім окремім випадку відсотки платять ся по договору.

§ 4.

Для полагодження грошевих і приватних зобовязань взаїмно повинні бути допущені признані державою товариства для охорони кредіторів яко уповноважені для обстоювання інтересів з ними сполучених фізичних і юридичних осіб.

F 16./II.

Artikel 8.

Die vertragschließenden Teile sind darüber einig, daß nach der Ratifikation des Friedensvertrags die Bezahlung der staatlichen Verbindlichkeiten, insbesondere der öffentliche Schuldendienst, den beiderseitigen Angehörigen gegenüber aufgenommen werden soll.

Im Hinblick auf die von der Ukrainischen Volksrepublik in Aussicht genommene Vermögensauseinandersetzung mit den übrigen Teilen des ehemaligen Russischen Kaiserreichs bleibt die Ausführung des im Abs. 1 aufgestellten Grundsatzes besonderer Vereinbarung vorbehalten. Dabei wird die Ukrainische Volksrepublik den deutschen Staatsangehörigen gegenüber jedenfalls die Verbindlichkeiten übernehmen, die für die in der Ukraine vorgenommenen öffentlichen Arbeiten eingegangen oder durch dort befindliche Vermögensgegenstände sichergestellt sind.

Artikel 9.

Die vertragschließenden Teile sind darüber einig, daß vorbehaltlich der Bestimmungen des Artikel 11 Urheberrechte und gewerbliche Schutzrechte, Konzessionen und Privilegien sowie ähnliche Ansprüche auf öffentlich-rechtlicher Grundlage, die durch Kriegsgesetze beeinträchtigt worden sind, für das Gebiet der Ukraine wiederhergestellt werden.

Die Bestimmung des Abs. 1 soll auf Konzessionen, Privilegien und ähnliche Ansprüche keine Anwendung finden, soweit diese auf Grund einer für alle Landeseinwohner und für alle Rechte der gleichen Art geltenden Gesetzgebung inzwischen abgeschafft oder vom Staate oder von Gemeinden übernommen worden sind und in deren Besitze verbleiben.

Die Ausführung der in den Absätzen 1 und 2 aufgestellten Grundsätze bleibt besonderer Vereinbarung vorbehalten.

Artikel 10.

Die Fristen für die Verjährung von Rechten sollen im Gebiete jedes vertragschließenden Teiles gegenüber den Angehörigen des anderen Teiles, falls sie zur Zeit des Kriegsausbruchs noch nicht abgelaufen waren, frühestens ein Jahr nach der Ratifikation des Friedensvertrags ablaufen. Das Gleiche gilt von den Fristen zur Vorlegung von Zinsscheinen und Gewinnanteilscheinen sowie von ausgelosten oder sonst zahlbar gewordenen Wertpapieren.

F 15./II.

Стаття VIII.

Обидві сторони, які заключують договір, згоджують ся в тім, щоби по ратифікації мирового договору переняти на себе виплату горожанам кождої сторони державних зобовязань, а особливо громадських довгів.

З огляду на те, що Українська Народня Республїка має на метї подїлити із другими частинами бувшої Російської Імперії майно сеї імперії, то спосіб виконання означеної в першім уступі постанови застерігаєть ся на далї особливій згоді. При тім Українська Народня Республїка в кожним разі переймає на себе ті зобовязання відносно нїмецьких горожан, які повстали при виконуванню громадських робіт на Українї, або були забезпечені майном, що находить ся на Українї.

Стаття IX.

Сторони, що заключують договір, годять ся в тім, щоби, не виключаючи постанов статтї XI., права авторські і права для охорони промислу, концесії і привілеї як також і подібні права на державно-правній підставі, які зістали нарушені воєнними законами, будуть приведені на території України до первісного стану.

Постанови уступу I. не мають примінення до концесій, привілеїв і подібних прав, коли вони були відмінені законом, обовязуючим всїх мешканців в правах подібного роду або зістали переняті державою або громадами і остають ся в їх посїданню. Виконання зазначених в уступі 1. і 2. постанов застерігаєть ся особливій угоді.

Стаття X.

Сроки давности на території кождої із заключуючих договір сторін в відношенню до горожан сторони другої, о скільки вони до часу вибуху війни не минули, продовжують ся ще на рік по ратифікації мирового договору. Те саме відносить ся і до сроків оплати купонів від відсоткових і дивідендних паперів а також і до випавших у тіраж або з іншої причини платних вартісних паперів.

F 15,

Artikel 11.

Die Tätigkeit der Stellen, die auf Grund von Kriegsgesetzen mit der Beaufsichtigung, Verwahrung, Verwaltung oder Liquidation von Vermögensgegenständen oder der Annahme von Zahlungen befaßt worden sind, soll unbeschadet der Bestimmungen des Artikel 12 nach Maßgabe der nachstehenden Grundsätze abgewickelt werden.

§ 1.

Die beaufsichtigten, verwahrten oder verwalteten Vermögensgegenstände sind auf Verlangen des Berechtigten unverzüglich freizugeben; bis zur Übernahme durch den Berechtigten ist für eine Wahrung seiner Interessen zu sorgen.

§ 2.

Die Bestimmungen des § 1 sollen wohlerworbene Rechte Dritter nicht berühren. Zahlungen und sonstige Leistungen eines Schuldners, die von den im Eingang dieses Artikels erwähnten Stellen oder auf deren Veranlassung entgegengenommen worden sind, sollen in den Gebieten der vertragschließenden Teile die gleiche Wirkung haben, wie wenn sie der Gläubiger selbst empfangen hätte.

Privatrechtliche Verfügungen, die von den bezeichneten Stellen oder auf deren Veranlassung oder ihnen gegenüber vorgenommen worden sind, bleiben mit Wirkung für beide Teile aufrechterhalten.

§ 3.

Über die Tätigkeit der im Eingang dieses Artikels erwähnten Stellen, insbesondere über die Einnahmen und Ausgaben, ist den Berechtigten auf Verlangen unverzüglich Auskunft zu erteilen.

Artikel 12.

Grundstücke oder Rechte an einem Grundstück, Bergwerksgerechtsame sowie Rechte auf die Benutzung oder Ausbeutung von Grundstücken, Unternehmungen oder Beteiligungen an einem Unternehmen, insbesondere Aktien, die infolge von Kriegsgesetzen veräußert oder dem Berechtigten sonst durch Zwang entzogen worden sind, sollen dem früheren Berechtigten auf einen innerhalb eines Jahres nach der Ratifikation des Friedensvertrags zu stellenden Antrag gegen Rückgewähr der ihm aus Anlaß der Veräußerung oder Entziehung etwa erwachsenen Vorteile frei von allen inzwischen begründeten Rechten Dritter wieder übertragen werden.

F 16/II.

Стаття XI.

Діяльність інстітуцій, які на підставі воєнних законів провадили нагляд, перехована, зарядження або ліквідацію маєткових вартостий, або приймали платню, повинна бути закінчена, за винятком постанов статті XII. на підставі слїдуючих засад:

§ 1.

Вартости маєткові, що були під наглядом, охороною або зарядженням, мають бути негайно видані на жадання власника, а до хвилї повернення повинно охороняти інтереси власника.

§ 2.

Постанови § 1. не повинні нарушувати добре набутих прав третїх осіб. Заплата і всї інші зобовязання довжника, які були стягнені згаданими у вступі сеї статтї інстітуціями або з їх розпорядження, будуть мати на території сторін, що заключують договір, рівну силу, як би їх сам віритель одержав.

Зостаються в силї для обох сторін приватноправні роспорядження, які були зроблені вище зазначеними інстітуціями або з їх доручення або в вїдношенню до них другіх осіб.

§ 3.

Про діяльність зазначених в початку сеї статтї інстітуцій а особливо про прийом і видачу, правовласнику на його жадання повинні даватись негайно повідомлення.

Стаття XII.

Земельні маєтки, або права на них, гірничо-промислові права, як також права уживання і використування маєтків, підприемства або участь в них, особливо акції, які з огляду на воєнні закони продано, або від правовласника примусово відобрано, повинні бути повернені первісному власникови на його жадання на протязї одного року після ратифікації мирового договору, при обовязковому поворотї користей, які були одержані від продажи або відібрання, при сїм не звертаєть ся уваги на добре набуті права третїх осіб.

F 15.

§ 1.

Der bereits im Gange befindliche Austausch dienstuntauglicher Kriegsgefangenen wird mit möglichster Beschleunigung durchgeführt werden.

Der Austausch der übrigen Kriegsgefangenen erfolgt tunlichst bald in bestimmten, noch näher zu vereinbarenden Zeiträumen.

§ 2.

Bei der Entlassung erhalten die Kriegsgefangenen das ihnen von den Behörden des Aufenthaltsstaats abgenommene Privateigentum sowie den noch nicht ausbezahlten oder verrechneten Teil ihres Arbeitsverdienstes; diese Verpflichtung bezieht sich nicht auf Schriftstücke militärischen Inhalts.

§ 3.

Eine aus je vier Vertretern der beiden Teile zu bildende Kommission soll alsbald nach der Ratifikation des Friedensvertrags in Brest-Litowsk zusammentreten, um die im § 1 Abs. 2 vorgesehenen Zeiträume sowie die sonstigen Einzelheiten des Austausches, insbesondere die Art und Weise der Heimbeförderung, festzusetzen und die Durchführung der getroffenen Vereinbarungen zu überwachen.

§ 4.

Die nach völkerrechtlichen Grundsätzen zu erstattenden Aufwendungen für die beiderseitigen Kriegsgefangenen werden im Hinblick auf die Gefangenenzahlen gegeneinander aufgerechnet.

Artikel 15.

Über die Heimkehr der beiderseitigen Zivilangehörigen werden die nachstehenden Bestimmungen getroffen.

§ 1.

Die beiderseitigen internierten oder verschickten Zivilangehörigen werden tunlichst bald unentgeltlich heimbefördert werden, soweit sie nicht mit Zustimmung des Aufenthaltsstaats in dessen Gebiete zu bleiben oder sich in ein anderes Land zu begeben wünschen.

Die im Artikel 14 § 3 erwähnte Kommission soll die Einzelheiten der Heimbeförderung regeln und die Durchführung der getroffenen Vereinbarungen überwachen.

F 15./II.

§ 1.

Виміна службово нездібних воєнних полонених, яка зараз переводить ся, повинна йти з можливо найбільшим поспіхом. Виміна всїх інших военно полонених наступить по можливости скоро в певні срокі, про які ще буде умова.

§ 2.

Воєннополонені одержать при поворотї свою приватну власність, відобрану від них властями держави, в якій вони перебували, як також і ще не виплачену або ще не дораховану частину їх зарібку; ся постанова не відносить ся до записок військового змісту.

§ 3.

Комісія зложена по чотири представники від кождої сторони має зібратись в Берестю Литовськім зараз-же по ратифікації мирового договору, щоб означити сроки предвиджені в уступі 2. § 1., як також всї інші подробиці виміни, особливо рід і спосіб перевозу до дому і як також надзору над виконаннем тих постанов.

§ 4.

Видатки за удержання обопільних воєнно-полонених які повинні бути звернені на підставі міжнароднього права, з огляду на кількости воєннополонених з обох сторін числять ся взаїмно скомпензованими.

Стаття XV.

Що-до повороту обосторонних цивильних горожан приймають ся отсї постанови:

§ 1.

Обосторонні інтерновані або заслані цивільні горожани будуть по змозї скоро безплатно відослані до дому, о скільки вони не захотять залишитись на містї за згодою тої держави, де вони перебувають, або відїхати куди інше.

Комісія, згадана в § 3. статтї XIV. має упорядковувати подробицї повороту до дому і має наглядати над виконанням укладених умов.

F 95./II.

§ 2.

Die Angehörigen eines Teiles, die bei Kriegsausbruch in dem Gebiete des andern Teiles ihren Wohnsitz oder eine gewerbliche oder Handelsniederlassung hatten und sich nicht in diesem Gebiete aufhalten, können dorthin zurückkehren, sobald sich der andere Teil nicht mehr in Kriegszustand befindet. Die Rückkehr kann nur aus Gründen der inneren oder äußeren Sicherheit des Staates versagt werden.

Als Ausweis genügt ein von den Behörden des Heimatstaats ausgestellter Paß, wonach der Inhaber zu den im Abs. 1 bezeichneten Personen gehört; ein Sichtvermerk auf dem Passe ist nicht erforderlich.

Artikel 16.

Die Angehörigen jedes vertragschließenden Teiles sollen im Gebiete des anderen Teiles für die Zeit, während deren dort ihr Gewerbe- oder Handelsbetrieb oder ihre sonstige Erwerbstätigkeit infolge des Krieges geruht hat, keinerlei Auflagen, Abgaben, Steuern oder Gebühren für den Gewerbe- oder Handelsbetrieb oder die sonstige Erwerbstätigkeit unterliegen. Beträge, die hiernach nicht geschuldet werden, aber bereits erhoben sind, sollen binnen sechs Monaten nach der Ratifikation des Friedensvertrags zurückerstattet werden.

Auf Handels- und sonstige Erwerbsgesellschaften, an denen Angehörige des einen Teiles als Gesellschafter, Aktionäre oder in sonstiger Weise beteiligt sind und deren Betrieb im Gebiete des anderen Teiles infolge des Krieges geruht hat, finden die Bestimmungen des Abs. 1 entsprechende Anwendung.

Artikel 17.

Jeder vertragschließende Teil verpflichtet sich, die auf seinem Gebiete befindlichen Grabstätten der Heeresangehörigen sowie der während der Internierung oder Verschickung verstorbenen sonstigen Angehörigen des anderen Teiles zu achten und zu unterhalten; auch können Beauftragte dieses Teiles die Pflege und angemessene Ausschmückung der Grabstätten im Einvernehmen mit den Landesbehörden besorgen. Die mit der Pflege der Grabstätten zusammenhängenden Einzelfragen bleiben weiterer Vereinbarung vorbehalten.

F 16/II.